

ten en atlassen: mr. F.C. Koch (koopman en consul van Zwitserland), mr. H. Bos Kzn. (koopman) en dr. W.A. Engelbrecht (reder en van 1930 tot 1937 ook voorzitter van de Kamer van Koophandel te Rotterdam). Men kan zich afvragen of deze Rotterdammers behoorden tot de uitgebreide kring van vrienden en relaties die De Vreese in zijn functie van gemeentebibliothecaris had leren kennen. Sommigen wel, anderen niet, mr. Koch en de gebroeders Zeilinga kunnen als goede kennissen worden beschouwd. Eerstgenoemde was in die tijd bovendien vrijwel onafgebroken lid van de Commissie voor de Bibliotheek en Leeszaal en moet De Vreese derhalve zeer goed hebben gekend. Zeker is ook dat De Vreese van enkele van de genoemde personen meer dan eens financiële steun had ontvangen, bij voorbeeld wanneer hij een middeleeuws handschrift of zeldzame druk van Erasmus voor de Bibliotheek kon verwerven. Onder degenen die in de jaarverslagen van de Gemeentebibliotheek voor hun geldelijke hulpverlening worden bedankt door de bibliothecaris treffen we onder meer de heren Goudriaan, Van Beuningen, Mees, Engelbrecht en opnieuw Koch aan. De overige Rotterdamse coryfeeën zal De Vreese misschien wel eens ontmoet hebben, maar voor zover bekend moet het daarbij gebleven zijn. Het initiatief om deze kopstukken uit de Rotterdamse zakenwereld te benaderen was overigens afkomstig van mevrouw De Vreese. Naar verluidt, heeft zij de meesten van hen persoonlijk bezocht en bewerkt. Waarschijnlijk wist zij heel goed bij wie zij aanklopte. Al zo'n anderhalve eeuw immers dankte Rotterdam zijn culturele leven aan de wisselwerking tussen het bedrijfsleven en de kunsten, aldus A.J. Teychiné Stakenburg. 'Heel ons bezit aan musea, bibliotheken, kunstacademies, concertgebouwen, schouwburgen is voor het overgrote deel opgebouwd door de ondernemers [...]. Er school steeds deze motivering achter: het kan een wereldstad alleen maar economisch goed aan, als daarin ook sociaal-culturele voorwaarden worden geschapen, waaraan iedereen deel kan hebben.'²⁷)

Die visie hield niet alleen de belangstelling van het bedrijfsleven voor de beoefening van de kunsten levend. Hetzelfde gold voor de wetenschap, waarbij ik gemakshalve volsta met een simpele verwijzing naar de oprichting, in 1913, van de Nederlandse Economische Hogeschool. Op tal van manieren hebben vooraanstaande zakenlieden het culturele leven en de wetenschapsbeoefening in de Maasstad daadwerkelijk bevorderd. En als het erop aankwam, zouden zij niet bekrompen blijken: ook voor de aankoop van de